

מהדורת סיכומי גליון 36

סיכומי הדף - הידומי

רבי יחזקאל בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - דומה לאדם שחורץ ואינו קוצר. פנחס דרין צ"ט

מסכת עירובין כג - כט

דף כג

מתי הותר לטלטל בקרפף?

לר"ב א: צריך שיהיה בה שומירה או בית דירה, או שתהא סמוכה לעיר, וגם זה רק עד 70 אמה ושיריים.

לר' יהודה: סגי שיהיה שם בור ושיח ומערה,

לר"ע: אפ"ל שאין כלום, מותר עד שבעים אמה ושיריים, (וכן הלכה),

לת"ק: אפ"ל שאין כלום, מותר עד בית סאתים, (קצת יותר משבעים אמה הנ"ל), [אורך החצר מאה

באמה ורחב חמשים בתמישים - טול חמשים וסבב חמשים]

לר' אלעזר: אפ"ל עד כבית כור מותר. [חצר התיכונה. כתיב 'עיר' וקרינן 'חצר', חצר מלך כעיר, וגודל עיר 'כור']

לחנניה: אפ"ל עד מ' סאה. [כנ"ל אלא דסבר שעיר היו ארבעים סאה]

מה הוא צורת הקרפף?

לר"א: לכתחילה ארכה פי שנים מרחבה, ואם עשה ארכה יותר מזה לא מהני, אבל ריבוע מהני דיעבד,

לרבי יוסי: לכתחילה יעשה ריבוע, ודיעבד אפ"ל עשה ארכה פי שנים מרחבה מהני אבל לא יותר. (וכן היא דעת ר"ע, וכן הלכה)

אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב וביטל את רשותו?

לר"א: רַק לו אסור להכניס ולהוציא מביתו, [דהמבטל רשות חצירו, ביטל גם רשות ביתו],

להכמיהם: גם לבני החצר אסור, [המבטל רשות חצירו, הלא ביטל רשות ביתו].

[ונ"מ לחמשה ששרוין בחצר אחד, דלר"א אין צריך לבטל לכל אחד ואחד מבני החצר (מבטל בעין יפה). להכמיהם, צריך לבטל לכל אחד ואחד. אינו מבטל בעין יפה]

אבל אם גילה דעתו שאינו מבטל את ביתו, לכו"ע אסור גם לבני חצר,

ואם גילה דעתו בפירוש שמבטל את ביתו, לכו"ע מותר גם לבני חצר.

לר"א יוצאין בערקבלין למרור בפסח, להכמיהם אין יוצאים [אי"ו מרור]

דף כד

קרפף שהוא יותר מבית סאתים שהוקף לדירה (נחלקו ר"ש ורבנן אי מותר לטלטל מקרפף לחצר)

נרע רובו (אפ"ל רק ב"ס) אסור [לר"ש שהמיעוט בטל ברוב, לרבנן שנפרץ למקום האסור]

נרע מיעוטו מותר:

לרבנן: דווקא שאין בית סאתים, אבל יותר הר"ו קרפף ואסור, [נפרץ למקום האסור, (חצר לקרפף)]

לר"ש: דווקא בית סאתים, אבל יותר הר"ו כרמלית ואסור, [נפרץ למקום האסור, (חצר לכרמלית)].

נתמלא מים:

לרבנן: (בה"א) כורעים דמו - ואסיר.

לרבא: מים כנטעים דמו, ומותר. (והוא שהמים ראויים לשתיה, ואפ"ל יש עומק י"ט על יותר מבית סאתים מותר [כמו כרי של פירות רחב מאוד שעדיין נקרא בית דירה, (ע"י רש"י)].

נטע רובו מותר. [הר"ו כחצר], (לאבבימי: דווקא שעשוין אצטלאות. לרב נחמן: אפ"ל לא עשוין כו).

קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה, כיצד מתקנו?

פורץ בו פרצה יותר מעשר, וגודרו ומעמידו על עשר,

פרץ אמה וגדר אמה עד שהשלימו ליותר מעשר מהני [פנים חדשות באו לכאן (כמו בסנדל שנפסקה א' מרצועותיו, ותיקנה ושוב נפסקה השניה, דטהורה מן המדרס מטעם הנ"ל)]

רחבה שאחורי הבתים אין מטלטלין בו אלא בד"א. ואם פתח ולבסוף הוקף, מהני (אפ"ל אדית ביה גורן. ל"א שפתח ע"ד הגורן)

רחבה יותר מב"ס (שלא הוקפה לדירה) שפתוחה מצד אחד למבוי, ומצד שני לשביל של כרמים (שנגמר על שפת הנהר, ויש לשביל א"כ ג' מחיצות)

לאבבי: עושה לחי על פתח השביל [ומגו דמהני לשביל, הופך את הרחבה להיות מוקפת לדירה]

לרבא: עושים לחי על פתח המבוי, [ומגו דמהני הלחי למבוי - מהני נמי לרחבה כנ"ל].

ועי"ז:

השביל: לאבבי: מותר, ולרבא: אסור, [שאינן לו לחי].

הרחבה מותרת, [דמעתי היא מקופת לדירה].

ממבוי לרחבה והפוך - יש אוסרים [שמא יהיה דירורן ברחבה] ויש מתירים [דעכשו אין דירורן]

(אבל א"א לעשות מחיצה על המחיצה שבשפת הנהר [אין עושין מחיצה ע"ג מחיצה].

וא"א לעשות צוה"פ בפתח שביל הכרמים, [יבואו גמלים ויפילו אותה]

ולרבא גם א"א לעשות לחי כנ"ל, גזירה שמא יאמרו דמהני לחי אפ"ל שאין שם אלא ב' מחיצות).

דף כה

קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה, כיצד ממעטו?

(א) מיעוטו באילנות - לא הוי מיעוט,

(ב) בנה בו עמוד גבוה עשרה:

רחב ארבעה - לכו"ע הוי מיעוט.

פחות משלושה - לכו"ע לא הוי מיעוט.

משלושה ועד ארבעה - לרבה: הוי מיעוט [יצא מתורת לבוד], לרבא: אי"ו מיעוט [לא הוי מקום חשוב].

(ג) הרחיק מן הכותל, ועשה מחיצה

ארבעה - לכו"ע הועיל,

פחות משלושה - לכו"ע לא הועיל,

משלושה ועד ארבעה, לרבה: הועיל [נפיק ליה מתורת לבוד], לרבא: לא הועיל, [לא הוי מקום חשוב].

לרב שימי: בפחות מג' הוא דפליגי, אבל יותר לכו"ע מותר.

(ד) טח בו טיט על הכותל

יכול לעמוד בפני עצמו - הוי מיעוט.

אינו יכול לעמוד בפני עצמו, לרבה: הוי מיעוט [עכשו זה עומד]. לרבא: לא הוי מיעוט, [אינו עומד מעצמו]

(ה) הרחיק מן התל ועשה מחיצה

ארבעה - לכו"ע הועיל,

פחות משלושה או על שפת התל, לרב חסדא הועיל, [מחיצה ע"ג מחיצה מועיל] לרבאי: לא הועיל.

עדה מחיצה על התל - לכו"ע מהני, [הואיל והוא דר באויר המחיצות]

עשיית מחיצה ע"ג מחיצה בכנסי הגר לא קנה. (ואם בא אחר ורפך אח"כ קנה)

בנה מחיצה ע"ג מחיצה ונבלעו התחתונות בשבת והעליונות קיימות, מהו?

לכנסי הגר - לא קנה [בעידנא דבנה לא השביח, ושבח אח"כ ממילא]

לענין שבת - שמה מחיצה אפ"ל לטלטל, [נעשית בשוגג]

כשחלה חזקה, הלך ישעיהו והושיב ישיבה על פתחו, ואין ללמוד מכאן לעשות כן [שמא יבוא השטן להתגרות]

קרפף בית שלש, וקירה בו בית סאה האם הקירוי מקצר את הקרפף?

אם התקרה ישרה: לרב אמרי' פ"י תקרה, לשמואל: לא,

אם התקרה משופע: לרבא: אמרי' פי תקרה, לרבי זירא: לא

קרפף של ב"ס מצומצמות שנפרץ במלואו לחצר, רק הקרפף אסור, (לר"ש) [כי אויר המחיצות מיתירן].

קרפף שסתמו אותו לדירה ע"י כותל החיצון של הבית ושוב נפל, אין להחשיב את הכותל הפנימי ככותל המקיף את הקרפף לדירה [כיון שלא נבנו המחיצות האלה לשם הקרפף אלא

יין - חצי לוג (ב' רביעיות), ולר"ע: רביעית, ויין מבושל – כדי לשרות בו פת ב' סעודות.
שמן - רביעית ולר"ע: שמינית,
שאר כל הפירות, לאבא שאול: כדי שימכרם ויקח בהן מזון שתי סעודות. (מירק עד הסוף, ה"ה לענין חילוק מעשר בגורן)
חומץ - כדי לטבל בו: י"א ב' סעודות של ירק, וי"א ירק הנאכל בב' סעודות פת, (ועי' רש"י)
זיתים ואמהות של בצלים - כדי ללפת בהן ב' סעודות. (אבל עלי הבצל שלא גדלו זרת מסוככים, והאוכלן ישתה שכר)
שכר - בתחילה הו"א דבני ב' לוגים (פי ד' מהיין), במסקנא סגי בב' רביעיות [שיעור סעודה]
שתייתא (מקמה קלי) – שתי תרוודין
קליות – ב' מידות של פומפדיתא. (טוב ללב ומבטל הדאגה)

הבשיל של תרדון (שמבושל הרבה) יפה ללב וטוב לעיניים, וכל שכן לבני מעיים.

חילוק מעשר לעני בגורן
תבלין - שמינית הלוג
חטין - חצי קב
שעורין - קב ולר"מ: חצי קב
כוסמין - קב ומחצה

דף כט

מזון ב' סעודות: להו"א שיהיה מכל אוכל שיעור ב' סעודות קמ"ל דאפשר לצרף אותם

שייך לדף כז

אין למידון מן הכללות, ואפילו במקום שנאמר בו חוץ.

כל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, חוץ ממצה [ישנן בכל תאכל חמץ], שמחה [אתה וביתך], והקהל, [נשים וטף]
כל מצות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות חוץ מתלמוד תורה, [ולמדתם אותם את בניכם] פריה ורביה, [וכבשות, ואי"ז דרכה של אשה] ופדיון הבן, [תפדה, ואינה מצווה לפדות את עצמה]
כל דבר שהוא עליונו של זב - טמא, אבל דבר שהזב נישא עליו - טהור, חוץ מן הראוי למשכב ומושב, [דאל"כ אמר' עמוד ונעשה בו מלאכתו] והמרכב (תפוס של האכוף שאינו יושב עליו), והאדם. [והנושא את הזב]
אכל פוטייתא - לוקה ד', [שרץ הים] נמלה - לוקה ה', [שרץ הארץ] צירעה - לוקה ו' [שרץ העוף]

ברכת הכשות והחזיו והקור

כשות: להינוקא: בורא פרי האדמה, [יונק גם מהאדמה] **לר' זירא**: כשות שהכל [יונק מהאוויר],
חזיו: להינוקא: שהכל נהיה בדברו. [לא נגמר הפרי] **לר' זירא** חזיו אדמה, [יונק מן האדמה],
 (והלכה כהינוקא).
קור: לת"ק ושמואל: פרי אדמה, (וכן הלכה), **לר"י** רב יהודה: 'שהכל', [הרי הוא כעץ] [כ"פ רבא את המחלוקת].

הפול והשעורה והתילתן, ירקן פטור ממעשר, אפי' אם זרען לשם ירק [בטלה דעתו].
השחללים והגרגיר: תמיד מתעשרין זרע [שכן ראשונים שלא היה להן פלפלין, שוחקין אותו ומטבילין בו את הצלי] וכן מתעשרין ירק.

לא יאכל אדם בצל מפני ארס שבו.

שכר פוסל את המקוה בשלשת לוגין. (אפי' שלא נקרא מים אלא שכר)

דף כו

קרפף שבנו בו קובה באמצע

לרב הונא: אסור לטלטל בו, [הוקפה ולבסוף ישה דמי \ המחיצות עשויות לצניעות \ מחיצה העשויה נחת - לא שמה מחיצה]. (ולכן צריך לעשות מחיצת קנים מהבית עד הקובה).
לרבא: מותר לטלטל בו [כיון שבנה בה קובה כהוקף לדירה דמי].

דף כז - כח פרק בכל מערבין

עם מה מערבין, ועם מה לא? (עירובי תחומין, ועי' רש"י)

מערבין: בכל, **ולת"ק:** לישראל בתרומה, וסומכוס חולק, ולדידיה מערבין לכהן בבית הפרס, [יכול להיכנס ע"י ניפוח], ולר"י אפי' בביה"ק [יכול להיכנס ע"י שידה תיבה ומגדל].
 ובגודגוניות; **לת"א:** דווקא שלא הוקפו לזרע, ולמי שיש לו כבר בנים, **לת"ב:** אפי' למי שאין לו עדיין בנים [ס"ס חזי למי שיש לו בנים], **לת"ג:** באותם של מדי. (שאינם מזיקות),
 חזיו של הגינה, ירקא של קליא, (ולא בקלח), פולין לחין, תרדון חיון, תפוחים (אפי' של יער), שכר, (ועי' עוד להלן)

לא מערבין: מים, מלח, (אפי' מערבין יחד (תוס', ועי' רמב"ם ו-ו וב"י ס' שפ"י)) כמיהין, פטירות, (ועי' גר"א) [לאו מזון נינהו], חזיו רגיל (תבואה של הביאה שלישי, ואפי' שבבבל אוכלים אותו בטלה דעתם), בפעופעין ובחלגלוגות, כפניות (בין מדקל וזכר בין מנקבה, ריטב"א), [צריכין למתן ע"י האור, ולמנ"כ אינן ראויים לסעודה], תרדן שאינו מבושל כ"צ [מסוכן], תבלין חייטים שעורים, [אינם אוכל ואינם מלפתים את הפת]

מה ניקח בכסף מעשר, ומה לא?

ניקח: הכל, **לר"י** **בן גדיש:** ציר (מים ומלח עם שומן דגים), [דורש ריבוי מיעוט וריבוי ואינו ממעט אלא מים ומלח] **ולר"א** צריך שיהיה בו קרבי דגים, [דורש ריבוי מיעוט וריבוי וממעט ציר].
ברייטא א': כלל ופרט **וכלל** (כעין פרט וכלל): שרק פרי מפרי וגידולי קרקע, (לאביי: מרבה דגים, לרבינא: מרבה עופות, (ולא דגים)).
ברייטא ב': כלל ופרט וכלל (כעין כלל ופרט): שרק פרי מפרי **וולד ולדות הארץ**, (לאביי: ממעט דגים, [נבראו מן המים] לרבינא: ממעט עופות [נבראו מן הרקק]),
 קור, כפניות,

מים מלח ושמן מערבין מותר לקחת הכל, ומבליע את דמי המים והמלח בשמן [הבלעה: 'בבקר' - מלמד שלוקחין בקר על גב עורו, 'ובצאן' - צאן על גב גיזתה, (אפי' שאינו מגופו) 'וביין' - יין על גב קנקנו, (אפי' שאינו מחובר, אבל זהו שמירתו) 'ובשכר' - תמד משהחמיץ (אפי' שזה רק קיהא בעלמא)].

לא ניקח: מים, מלח (אפי' מערבין יחד) [פרי מפרי בעינן], (עי' ברייתא ב')

מה מטמא טומאת אוכלין ומה לא?

קור אינו מטמא ואם שלקו וטגנו, **לאביי:** לת"ק מטמא, לר"י לא מטמא, **לרבא** אפי' עור ששלקו מטמא]
כפנות מטמאות, [הואיל וראוי למקתן ע"י האור]

מה חייב במעשר ומה לא?

תמרים שלא **נתבשלו:** מדקל זכר חייבים [זהו גמר בישולן], מדקל נקבה פטורים [לא נגמר בישולן]
שקדים המרים: קטנים - חייבין, גדולים - פטורין. **ולר"ש** **בר"י:** זה וזה לפטור, וי"א זה וזה לחיוב. [הואיל וראוי למתקן ע"י האור].
שקדים מתוקים: גדולים - חייבין, קטנים - פטורין.

כמה הוא מזון ב' סעודות שצריך להניח לעירוב מכל סוגי המאכלים?

- כשות - כמלא היד
- חזיו - כמלא אוזילתא דאיכרי
- ירקא דקליא (ולא בקלח) - כמלא היד
- פולין לחין - כמלא היד
- תפוחים (אפי' של יער) - בקב
- ירק - ליטרא
- אגוזין - עשרה
- אפרסקין - חמשה [חשיבי יותר מתפוחים, ובהכי מלפת פת של ב' סעודות]
- רמונים - שנים
- אתרוג - אחד
- גרוגרות - קב, וכ"ש תמרים (ואינו מוכח)
- דבילה - מנה ולר"ע חצי מנה,